YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

6 päivänä heinäkuuta 2006 *

Asiassa C-154/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Rechtbank te Amsterdam (Alankomaat) on esittänyt 4.4.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 6.4.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

J. J. Kersbergen-Lap ja

D. Dams-Schipper

vastaan

Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J. Malenovský, J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), A. Borg Barthet ja A. Ó Caoimh,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– J. J. Kersbergen-Lap,

– Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, asiamiehenään I. F. Pardaan,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehenään H. G. Sevenster,

– Suomen hallitus, asiamiehenään A. Guimaraes-Purokoski,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Nwaokolo, avustajanaan E. Sharpston, QC,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään D. Martin ja P. van Nuffel,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja saatettuna ajan tasalle 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1) ja muutettuna 8.2.1999 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 307/1999 (EYVL L 38, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71).

2 Tämä pyyntö on esitetty kahdessa asiassa, joista ensimmäisessä yhtenä asianosaisena on Kersbergen-Lap ja toisessa Dams-Schipper ja molemmissa toisena asianosaisena on Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringenin (työntekijävakuutusten hallin-

noimisesta vastaava järjestö, jäljempänä UWV) Raad van Bestuur (hallintoneuvosto) ja jotka koskevat viimeksi mainitun kieltäytymistä myöntää kyseisille henkilöille Alankomaiden ulkopuolelle nuorten vammaisten työkyvyttömyysvakuutuksesta 24.4.1997 annetun lain (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten; Stb. 1997, nro 177; jäljempänä Wajong) mukaista avustusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä asetuksessa:

a) 'palkatulla työntekijällä' ja 'itsenäisellä ammatinharjoittajalla' tarkoitetaan:

i) henkilöä, joka on pakollisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen perusteella vakuutettu yhden tai useamman palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaaliturvajärjestelmän taikka virkamiesten erityisjärjestelmän kattaman vakuutustapahtuman varalta

– –"

4 Asetuksen N:o 1408/71 2 artiklassa määritellään asetuksen soveltamisalaan kuuluvat henkilöt, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä asetusta sovelletaan palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja opiskelijoihin, jotka kuuluvat tai ovat kuuluneet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön piiriin ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia – – sekä heidän perheenjäseniinsä tai jälkeenjääneisiinsä."

5 Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklassa, jonka otsikkona on "Asiallinen ulottuvuus", säädetään seuraavaa:

"1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee seuraavia sosiaaliturvan aloja:

a) sairaus- ja äitiysetuuksia;

b) työkyvyttömyysetuuksia, mukaan lukien ne, joiden tarkoituksena on ansiokyvyn ylläpitämien tai parantamien;

– –

2. Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin yleisiin ja erityisiin sosiaaliturvajärjestelmiin riippumatta siitä, ovatko ne maksuihin perustuvia vai maksuihin perustumattomia, sekä järjestelmiin, jotka koskevat työnantajan tai laivanvarustajan vastuuta, kun kysymys on 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista.

2 a. Tätä asetusta sovelletaan maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, jotka annetaan muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai järjestelmän perusteella tai jotka on suljettu 4 kohdan nojalla soveltamisalan ulkopuolelle, jos tällaiset etuudet on tarkoitettu:

a) antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa sellaista tapahtumaa vastaan, joka kuuluu 1 kohdan a–h alakohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin; tai

b) vain vammaisten erityistä suojelemista varten.

– –

4. Tätä asetusta ei sovelleta sosiaalihuoltoon – –

– –"

6 Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettujen maksuihin perustumattomien erityisetuuksien osalta saman asetuksen 10 a artiklassa säädetään seuraavaa:

"Sen estämättä, mitä 10 artiklassa ja III osastossa säädetään, henkilöille, joihin tätä asetusta sovelletaan, myönnetään 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuja maksuihin perustumattomia rahallisia erityisetuuksia yksinomaan sen jäsenvaltion alueella ja kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella he asuvat, edellyttäen että nämä etuudet on lueteltu liitteessä II a. Etuudet myöntää asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan."

7 Edellä mainitussa liitteessä II a olevassa J alakohdassa luokitellaan etuudet, jotka Alankomaissa myönnetään Wajongin nojalla työkyvyttömyyden johdosta nuorille vammaisille, maksuihin perustumattomiksi erityisetuuksiksi.

Kansallinen lainsäädäntö

8 Alankomaissa on olemassa useanlaisia vakuutuksia työkyvyttömyyden varalta.

9 Työkyvyttömyysvakuutuksesta 18.2.1966 annetun lain (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzerkering; Stb. 1966, nro 84; jäljempänä WAO) nojalla työntekijät on vakuutettu palkanmenetystä vastaan pitkäaikaisen työkyvyttömyyden varalta. Mainittu vakuutus rahoitetaan maksuilla, jotka työnantajien on maksettava työntekijöille suorittamansa palkan perusteella. Korvauksen saaminen WAO:n nojalla edellyttää, että työntekijä on ollut vakuutettuna työkyvyttömyyden sattuessa.

10 Lisäksi 1.1.1998 asti yleisestä työkyvyttömyysvakuutuksesta 11.12.1975 annetussa laissa (Algemene Arbeidsongeschiktheidswet; Stb. 1975, nro 674; jäljempänä AAW) säädettiin yleisestä pakollisesta vakuutuksesta, jolla vakuutettiin koko väestö pitkäaikaisesta työkyvyttömyydestä aiheutuvia taloudellisia seurauksia vastaan.

11 AAW korvattiin 1.1.1998 lähtien yhtäältä itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyysvakuutuksesta 24.4.1997 annetulla lailla (Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen; Stb. 1997, nro 176), jota sovellettiin itsenäisiin ammatinharjoittajiin, ja toisaalta Wajongilla, jolla pyrittiin suojelemaan nuoria vammaisia pitkäaikaisen työkyvyttömyyden aiheuttamia taloudellisia seurauksia vastaan.

12 Wajongissa säädetään vähimmäisetuuden maksamisesta nuorille, jotka olivat kokonaan tai osittain työkyvyttömiä jo ennen työmarkkinoille siirtymistään. Nuorina vammaisina pidetään maassa asuvia henkilöitä, jotka olivat työkyvyttömiä jo 17 vuotta täyttäessään tai jotka – mikäli he tulivat työkyvyttömiksi myöhemmin – olivat opiskelleet vähintään kuuden kuukauden ajan työkyvyttömyyden syntymispäivää välittömästi edeltävän vuoden aikana. Etuutta ei voi saada ennen 18. syntymäpäivää.

13 Wajongin nojalla maksettavan etuuden määrä riippuu työkyvyttömyysasteesta ja on enintään 70 prosenttia lain mukaisesta vähimmäispalkasta, mikäli henkilö on täysin työkyvytön. Oikeus kyseiseen etuuteen ei edellytä vakuutusmaksun tai muun suorituksen maksamista. Etuuden saamiseen ei liity myöskään edunsaajan omaa varallisuutta koskevia edellytyksiä, mutta sitä voidaan kuitenkin alentaa, jos henkilö saa työtuloja tai jos kyseinen etuus kumuloituu muiden työkyvyttömyysetuuksien kanssa.

14 Wajongissa säädetyn etuuden maksaa Arbeidsongeschiktheidsfonds jonggehandicapten (nuorten vammaisten työkyvyttömyysrahasto), ja mainitun lain 64 §:n a momentin mukaan se rahoitetaan verovaroin.

15 Toisin kuin AAW, jossa ei säädetty mistään rajoituksista, Wajongin nojalla maksettavan suorituksen maastavientiä on rajoitettu. Wajongin 17 §:n 1 momentissa nimittäin säädetään, että "oikeus työkyvyttömyysetuuteen lakkaa – – sitä kuukautta, jonka kuluessa nuori vammainen asettui asumaan Alankomaiden ulkopuolelle, seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä".

16 Wajongin 17 §:n 7 momentissa sallitaan kuitenkin UWV:n poikkeavan edellä mainitusta säännöksestä, jos etuuden saamista koskevan oikeuden lakkauttaminen johtaisi "huomattavan epäoikeudenmukaiseen" tilanteeseen. UWV:n Raad van Bestuur täsmensi 2.5.2003 voimaan tulleessa päätöksessään, joka koskee Wajongissa säädetyn etuuden maksamisen jatkamista koskevissa asioissa sovellettavia suuntaviivoja tilanteissa, joissa edunsaaja muuttaa ulkomaille (Beleidsregels voortzetting Wajong-uitkering buiten Nederland; Stcrt. 2003, nro 84), että edellä mainitulla käsitteellä "huomattavan epäoikeudenmukainen" tarkoitetaan tilanteita, joissa nuorella vammaisella on pakottavia syitä asettua asumaan Alankomaiden ulkopuolelle ja joissa on syytä olettaa, että kyseisen etuuden maksamisen keskeyttäminen aiheuttaa hänelle merkittävää vahinkoa. Pakottavina syinä pidetään muun muassa tietyn mittaisen lääketieteellisen hoidon saamista, sellaisen työpaikan hyväksymistä, joka tarjoaa mahdollisuuden tietynasteiseen uudelleenintegroitumiseen, tai tarvetta seurata niitä henkilöitä, joista nuori vammainen on riippuvainen, mikäli näiden henkilöiden on muutettava pois Alankomaista.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

17 Kersbergen-Lap, joka on syntynyt 15.1.1964, ja Dams-Schipper, joka on syntynyt 19.1.1970, kärsivät pitkäaikaisesta työkyvyttömyydestä, jonka asteeksi on arvioitu

80–100 prosenttia. Ennen vuotta 1998 heille myönnettiin työkyvyttömyysetuus AAW:n mukaisesti. Etuus muutettiin Wajongin mukaisesti etuudeksi 1.1.1998. Vuonna 2002 Kersbergen-Lap asettui asumaan Ranskaan ja Dams-Schipper Saksaan. UWV eväsi molempien osalta oikeuden etuuden saamiseen heidän muuttonsa seurauksena.

18 Kersbergen-Lap ja Dams-Schipper tekivät oikaisuvaatimuksen näistä päätöksistä. Molemmissa tapauksissa UWV:n Raad van Bestuur totesi oikaisuvaatimukset perusteettomiksi ja täsmensi, että asianosaiset eivät voineet väittää kyseessä olevan "poikkeuksellisen epäoikeudenmukainen" tilanne.

19 Kersbergen-Lap ja Dams-Schipper nostivat molemmat kanteen edellä mainituista päätöksistä Rechtbank te Amsterdamissa.

20 Mainittu tuomioistuin lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko Wajongin, joka on asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a mainittu laki, perusteella suoritettavaa etuutta pidettävä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuna maksuihin perustumattomana erityisetuutena siten, että pääsian kantajien kaltaisiin henkilöihin on sovellettava ainoastaan mainitun asetuksen 10 a artiklassa säädettyä yhteensovittamissääntöä ja että Alankomaiden ulkopuolella asuva henkilö ei voi saada kyseistä etuutta?"

Ennakkoratkaisukysymys

21 Ainoastaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on määrittää niiden kysymysten sisältö, joita se aikoo yhteisöjen tuomioistuimelle esittää. Yksinomaan kansallisten tuomioistuinten, joissa asia on vireillä ja jotka vastaavat annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. vastaavasti asia C-220/95, Van den Boogaard, tuomio 27.2.1997, Kok. 1997, s. I-1147, 16 kohta; asia C-295/95, Farrell, tuomio 20.3.1997, Kok. 1997, s. I-1683, 11 kohta; asia C-159/97, Castelletti, tuomio 16.3.1999, Kok. 1999, s. I-1597, 14 kohta ja asia C-111/01, Gantner Electronic, tuomio 8.5.2003, Kok. 2003, s. I-4207, 34 kohta).

22 Kersbergen-Lap esittää yhteisöjen tuomioistuimelle huomautustensa lopuksi muita kuin kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössä kyseessä olevia kysymyksiä ja täydentää näitä kysymyksiä täydentävissä huomautuksissaan esittämillä muilla kysymyksillä. Kun otetaan huomioon edellisessä kohdassa esitetty, tällaisia kysymyksiä, jotka ylittävät kansallisen tuomioistuimen kysymyksessään asettamat rajat, ei voida tutkia.

23 Ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee pääpiirteissään sitä, muodostaako Wajongissa säädetty nuorille vammaisille maksettava etuus, joka mainitaan asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a, mainitun asetuksen 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetun maksuihin perustumattoman erityisetuuden siten, että pääsian kantajien kaltaisiin henkilöihin on sovellettava ainoastaan mainitun asetuksen 10 a artiklassa säädettyä yhteensovittamissääntöä ja että kyseistä etuutta ei voida myöntää Alankomaiden ulkopuolella vakituisesti asuvalle henkilölle.

24 Pääasian kantajat kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 henkilölliseen soveltamisalaan sikäli kuin he ovat kuuluneet Alankomaissa sosiaaliturvajärjestelmän piiriin ja heillä vakuutettuina olisi oikeus työkyvyttömyysetuuksiin, mikäli he asuisivat kyseisen jäsenvaltion alueella (ks. analogisesti mm. asia 182/78, Pierik, tuomio 31.5.1979, Kok. 1979, s. 1977, Kok. Ep. IV, s. 487, 4 kohta ja asia C-215/90, Twomey, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. I-1823, 13 kohta).

25 Asetuksen N:o 1408/71 10 a artiklan mukaisia poikkeussäännöksiä sosiaaliturvaetuuksien maastavientimahdollisuudesta on tulkittava suppeasti. Tämä säännös käsittää yksinomaan sellaiset etuudet, jotka täyttävät saman asetuksen 4 artiklan 2 a kohdan edellytykset, eli etuudet, jotka ovat sekä erityisiä että maksuihin perustumattomia ja jotka on mainittu kyseisen asetuksen liitteessä II a (ks. vastaavasti asia C-215/99, Jauch, tuomio 8.3.2001, Kok. 2001, s. I-1901, 21 kohta).

26 Kuten esillä olevan tuomion 7 kohdassa esitettiin, Wajongin nojalla maksettava etuus on mainittu asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettujen maksuihin perustumattomien erityisetuuksien luettelossa, joka on esitetty saman asetuksen liitteessä II a.

27 Näin ollen on tarkasteltava yhtäältä sitä, onko riidanalainen etuus erityisetuus ja kattaako se yhtä tai useampaa asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa mainittua sosiaaliturvan alaa koskevia vakuutustapahtumia lisäävänä, korvaavana tai täydentävänä etuutena, ja toisaalta sitä, onko tällainen etuus maksuihin perustumaton.

Onko Wajongin nojalla maksettava etuus luonteeltaan erityisetuus

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

28 UWV, kaikki huomautuksia esittäneet hallitukset ja Euroopan yhteisöjen komissio ovat sitä mieltä, että asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetut erityisetuudet ovat sekamuotoisia etuuksia.

29 Edellä mainittujen väliintulijoiden mukaan – lukuun ottamatta Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta, joka ei esittänyt täsmällisiä väitteitä etuuden luonteesta – Wajongin mukaan suoritettavassa etuudessa on havaittavissa sekamuotoiselle etuudelle tyypilliset ominaispiirteet. Toisaalta se kuuluu sosiaaliturvan alaan, koska siihen on lain nojalla ja kyseisellä alalla sovellettavien myöntämisperusteiden mukaisesti oikeus kaikilla, joita kohtaa vakuutustapahtuma (työkyvyttömyys), jonka johdosta tavanomaisesti myönnetään sosiaaliturvaetuus, ja toisaalta sosiaalihuoltoon, koska ne eivät perustu työskentely- tai maksukausiin, vaan niiden tarkoitus on lieventää tarvetta varmistamalla nuorille vammaisille vähimmäistoimeentulo. Tällainen etuus liittyy aina läheisesti kyseessä olevan valtion taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen, ja koska sen määrä lasketaan Alankomaissa sovellettavan vähimmäispalkan perusteella, siinä otetaan huomioon maassa vallitseva elintaso.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

30 Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan mukainen erityisetuus määritellään tavoitteensa perusteella. Sen täytyy korvata tai täydentää sosiaalivakuutusetuutta, ja sen täytyy olla taloudellisilla ja sosiaalisilla syillä perustellun sosiaalihuollon

luonteinen, ja siitä täytyy päättää sellaisen säännöksen mukaisesti, jossa on vahvistettu objektiiviset arviointiperusteet (ks. asia C-160/02, Skalka, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-5613, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Kuten Alankomaiden hallitus on korostanut, Wajongissa säädetty etuus on korvaava avustus niille henkilöille, jotka eivät täytä vakuutusta koskevia edellytyksiä saadakseen asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua työkyvyttömyysetuutta. Koska Wajongin nojalla myönnettävällä avustuksella varmistetaan sosiaalisesti erityisen heikossa asemassa olevan ryhmän (nuoret vammaiset) vähimmäistoimeentulo, mainittu suoritus on luonteeltaan sosiaaliavustus, joka on perusteltu taloudellisista ja sosiaalisista syistä. Sen myöntäminen perustuu lisäksi laissa määriteltyihin objektiivisiin arviointiperusteisiin.

32 Sen seikan osalta, että pääasiassa kyseessä oleva etuus myönnetään tutkimatta edunsaajien tarpeita tai varallisuutta, on komission tavoin todettava, että valtaosalla nuorista vammaisista ei olisi toimeentuloon tarvittavia varoja, mikäli he eivät saisi mainittu etuutta.

33 Lisäksi kyseessä oleva etuus liittyy läheisesti Alankomaiden taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen, koska sen määrä lasketaan kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavan vähimmäispalkan ja siellä vallitsevan elintason perusteella. Yhteisöjen tuomioistuin on jo myöntänyt, että sosiaalisiin perusteisiin läheisesti liittyvien etuuksien myöntämisen edellytykseksi voidaan asettaa asuminen siinä jäsenvaltiossa, jossa toimivaltainen laitos sijaitsee (ks. vastaavasti asia 313/86, Lenoir, tuomio 27.9.1988, Kok. 1988, s. 5391, Kok. Ep. IX, s. 703, 16 kohta; asia C-20/96, Snares, tuomio 4.11.1997, Kok. 1997, s. I-6057, 42 kohta ja asia C-43/99, Leclere ja Deaconescu, tuomio 31.5.2001, Kok. 2001, s. I-4265, 32 kohta).

34 Tämän johdosta Wajongin nojalla maksettua etuutta on pidettävä asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettuna erityisetuutena.

Wajongin nojalla maksettavan etuuden maksuihin perustumattomuus

35 UWV, kaikki huomautuksia esittäneet hallitukset ja komissio ovat sitä mieltä, että Wajongin nojalla maksettava etuus ei perustu maksuihin.

36 Asian kannalta ratkaiseva arviointiperuste on etuuden tosiasiallinen rahoitustapa (ks. tältä osin em. asia Jauch, tuomion 32 ja 33 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin tarkastelee, turvataanko rahoitus suoraan tai välillisesti sosiaaliturvamaksuin vai julkisin varoin.

37 Wajongin mukaisen etuuden rahoittamiseksi tarvittavat varat ovat peräisin verovaroista eli täten julkisesta talousarviosta. Lisäksi mainitun etuuden myöntämisen edellytyksenä ei ole se, että edunsaajalla on oikeus myös johonkin muuhun maksuihin perustuvaan sosiaaliturvaetuuteen. Kun otetaan huomioon ryhmä, johon mainitut tuensaajat kuuluvat, kyseessä ei näin ollen voi olla myöskään maksuihin perustuva välillinen rahoitus.

38 Näin ollen on osoitettu, että Wajongin nojalla suoritettavaa etuutta on pidettävä luonteeltaan sellaisena, että se on asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetulla tavalla maksuihin perustumaton.

Saavutettujen oikeuksien loukkaaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

39 Kersbergen-Lap väittää, että asetuksen N:o 1408/71 10 a artiklassa tarkoitettujen etuuksien maastavientikelvottomuuteen ei voida vedota sellaisia edunsaajia vastaan, joille etuutta maksettiin ennen vuotta 1998 AAW:n nojalla. Tällä loukattaisiin hänen mukaansa saavutettuja oikeuksia.

40 Wajongin voimaantulohetkellä vuonna 1998 ja kun se kirjattiin maksuihin perustumattomana erityisetuutena asetuksen N:o 1408/71 liitteeseen II a, pääasian kantajat saivat nuorille vammaisille AAW:n nojalla suoritettua etuutta, eikä sen maasta viemiseen liittynyt mitään rajoituksia.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

41 Ilman, että on tarpeen varmistua siitä, oliko Wajongissa säädetyn etuuden tarkoituksena todella varmistaa toisennimisellä etuudella AAW:n nojalla suoritetun etuuden jatkuminen, on todettava, että pääasian kantajien olosuhteiden mukaisessa tilanteessa oleva henkilö ei voi – toisin kuin Kersbergen-Lap väittää – vedota saavutettujen oikeuksien suojelua koskevaan periaatteeseen saadakseen pääasiassa kyseessä olevan etuuden huolimatta siitä, että hän asettuu asumaan Alankomaiden alueen ulkopuolelle.

42 Vaikka oikeusvarmuuden periaatteen vastaista on, että asetusta sovelletaan taannehtivasti, riippumatta niistä edullisista tai epäedullisista vaikutuksista, joita soveltamisella voisi olla asianomaisen henkilön kannalta, mainittu periaate edellyttää, että kaikkia tosiseikkoja arvioidaan niiden aikaisten oikeussääntöjen perusteella, ellei toisin nimenomaisesti ilmoiteta (asia 10/78, Belbouab, tuomio 12.10.1978, Kok. 1978, s. 1915, 7 kohta). Vaikka uusi laki on siis pätevä ainoastaan tulevaisuuteen nähden, sitä sovelletaan myös vanhan lain voimassa ollessa syntyneiden tilanteiden tulevaisuudessa ilmeneviin vaikutuksiin, jos poikkeuksesta ei ole säädetty (ks. vastaavasti asia 96/77, Bauche ja Delquignies, tuomio 15.2.1978, Kok. 1978, s. 383, 48 kohta; asia 125/77, Koninklijke Scholten-Honig ja De Bijenkorf, tuomio 25.10.1978, Kok. 1978, s. 1991, 37 kohta; asia 40/79, P v. komissio, tuomio 5.2.1981, Kok. 1981, s. 361, 12 kohta; asia 270/84, Licata v. talous- ja sosiaalikomitea, tuomio 10.7.1986, Kok. 1986, s. 2305, 31 kohta ja asia C-28/00, Kauer, tuomio 7.2.2002, Kok. 2002, s. I-1343, 20 kohta).

43 Pääasiassa Wajongin voimaantulo ja sen merkitseminen asetuksen N:o 1408/71 liitteeseen II a tapahtuivat ennen kuin pääasian kantajat muuttivat Alankomaiden alueen ulkopuolelle. Koska asiassa ei ole annettu päinvastaisia siirtymäsäännöksiä esimerkiksi asetuksen N:o 1408/71 sekä asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta 4 päivänä kesäkuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1223/98 (EYVL L 168, s. 1), oikeudellisia seuraamuksia (Wajongin nojalla suoritettavan korvauksen maastavientikelpoisuus tai -kelvottomuus), joita mainituista tosiseikoista (asettuminen asumaan Alankomaiden ulkopuolelle) aiheutuu, on täten arvioitava niiden sääntöjen valossa, joita sovellettiin kyseisten tosiseikkojen tapahtuessa eli näin ollen uusien säännösten valossa.

44 Täten esitettyyn kysymykseen on vastattava siten, että Wajongin nojalla suoritettavaa etuutta on pidettävä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuna maksuihin perustumattomana erityisetuutena siten, että asiassa on sovellettava ainoastaan mainitun asetuksen 10 a artiklassa säädettyä yhteensovittamissääntöä ja että Alankomaiden ulkopuolella asuva henkilö ei voi saada kyseistä etuutta.

Oikeudenkäyntikulut

45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Nuorten vammaisten työkyvyttömyysvakuutuksesta 24.4.1997 annetun lain (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) nojalla suoritettavaa etuutta on pidettävä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja saatettuna ajan tasalle 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 ja muutettuna 8.2.1999 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 307/1999, 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuna maksuihin perustumattomana erityisetuutena siten, että asiassa on sovellettava ainoastaan mainitun asetuksen 10 a artiklassa säädettyä yhteensovittamissääntöä ja että Alankomaiden ulkopuolella asuva henkilö ei voi saada kyseistä etuutta.

Allekirjoitukset